

ТЕМА

Анализ на актуалните бизнес нужди и интегриране на нови знания и умения в образователното съдържание

Проучването е част от изпълнението на компонент 7 от НИИ РТИИСБПУО

Доц. Десислава Вангелова,
УХТ-Пловдив

ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА СТРУКТУРНОТО РАЗМИНАВАНЕ МЕЖДУ ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА И РЕАЛНАТА ИКОНОМИКА

В контекста на професионалното образование неговата необходимост се определя от няколко критични фактора:

Динамика на пазара на труда

- **Бързи технологични промени:** Индустриите се трансформират по-бързо, отколкото се актуализират държавните образователни стандарти.
- **Поява на нови ниши:** Автоматизацията, дигитализацията и зелените технологии изискват напълно нови профили от умения.
- **Промяна в търсенето:** Бизнесът се нуждае от кадри, които могат да се включат в работния процес веднага, без дълги периоди на дообучение.

Оптимизация на учебния процес

- **Актуализация на програмите:** Проучването помага на училищата да разберат коя теория е остаряла и къде трябва да се засили практиката.
- **Насочване на ресурсите:** Резултатите показват дали инвестициите трябва да отидат за софтуер, модерни лабораторни уреди или за обучение на самите преподаватели.
- **Развитие на меки умения:** Въпросникът ясно дефинира липсите извън сухата материя – като трудова дисциплина, работа в екип и инициативност.

Изграждане на работещи партньорства

- **Двустрани диалог:** Дава глас на компаниите да споделят очакванията си и на училищата да покажат своите възможности.
- **Насърчаване на дуалното обучение:** Идентифицира готовността на бизнеса да приема стажанти и да участва в съвместни проекти.
- **Обвързване с висшето образование:** Създава мост между средните професионални училища, университетите и работодателите за дългосрочно планиране на кариерното развитие.

въпросникът служи като **навигационна система**, която помага на професионалното образование да не работи „на сляпо“, а да създава кадри с висока добавена стойност за икономиката.

Проучване: въпросник за нуждите от професионално образование

Обобщение на извадката (45 отговора)

Профил на респондентите

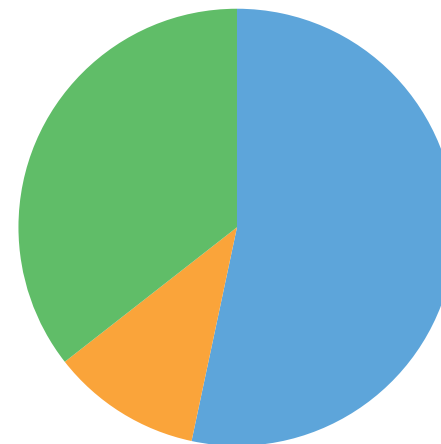
Общо попълнили: 45

- Респонденти от образователни и бизнес организации.
- Разпространено към професионални и езикови гимназии, образователни центрове и фирми.

QR код към въпросника

Тип организация (опростено)

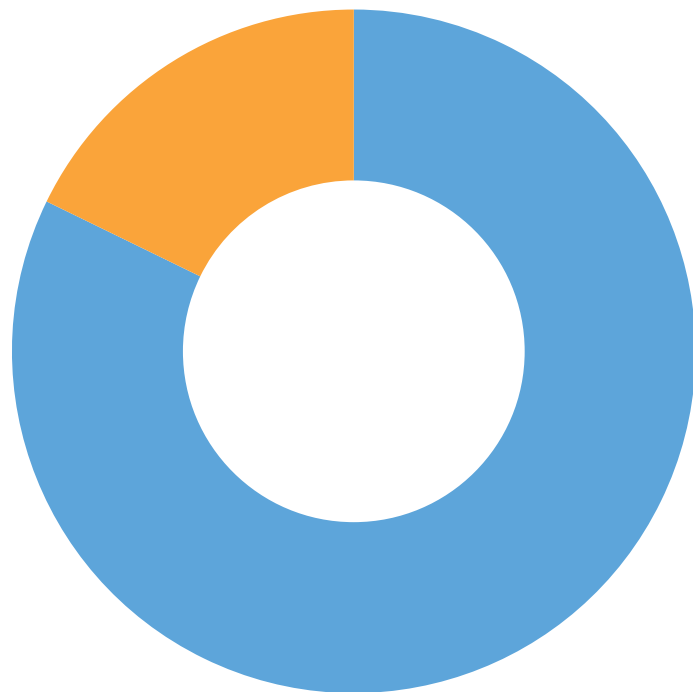
- Професионални гимназии
- Компании/фирми
- Други училища/организации

Заб.: „Други“ обединява единични категории (ОУ/СУ/профилирани/др.).

Връзка между професионалното образование и пазара на труда

Въпрос 7 (45 отговора)

Оценка

■ Да ■ Други отговори

~82% посочват, че съществува връзка (често с уточнения „в известна степен“).

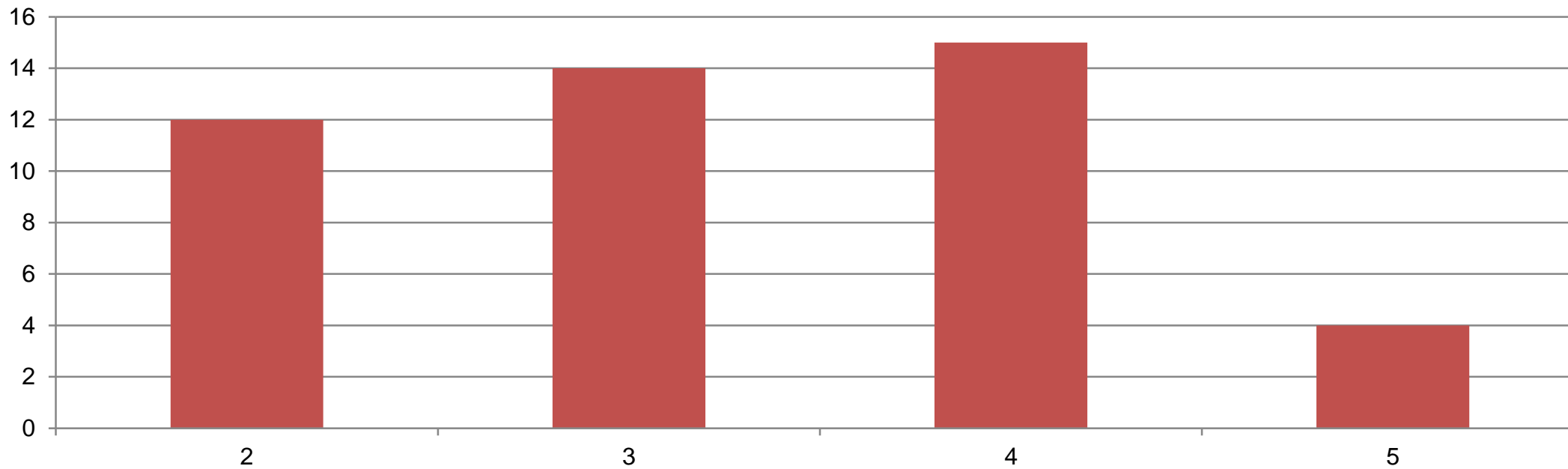
Какво подсказват коментарите

- Връзката се оценява като „частична“ — нужни са по-структурирани партньорства.
- Очаква се учебните програми да се актуализират по-бързо спрямо технологиите.
- Бизнесът често има високи очаквания → нужно е съгласуване на ролите и стандартите.

Съответствие на знанията и уменията с нуждите на бизнеса

Оценка 1–5 (45 отговора)

Разпределение на оценките

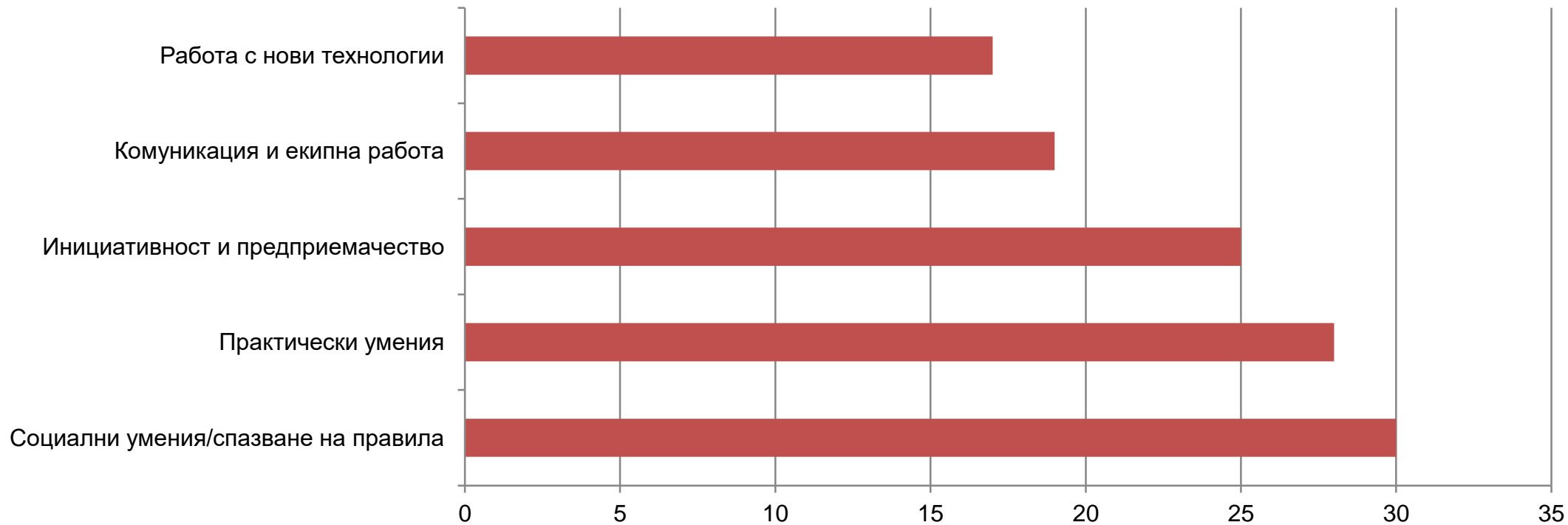
Интерпретация: преобладава „средно към добро“ съответствие, с потенциал за подобрене.

Заб.: броевете са изчислени от процентите в аналитиката (45 респонденти).

Кои компетентности най-често липсват?

Топ 5 отговори (многократен избор)

Честота на посочване

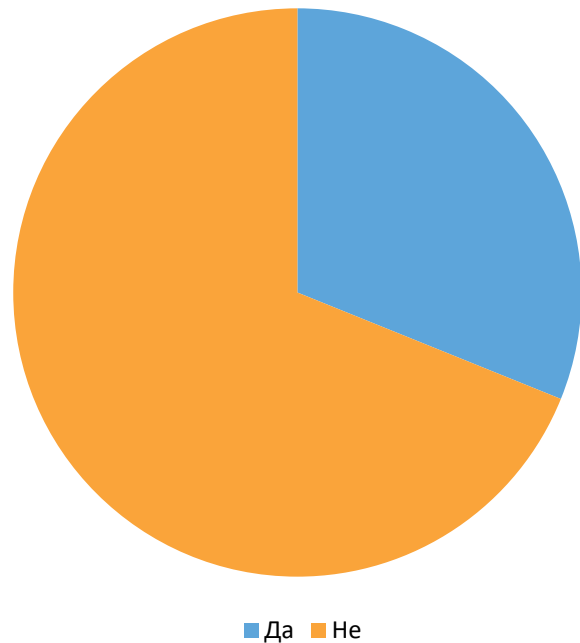

Извод: практическите и социалните умения доминират, следвани от инициативност/предприемачество и работа с технологии.

Практики/стажове с бизнеса

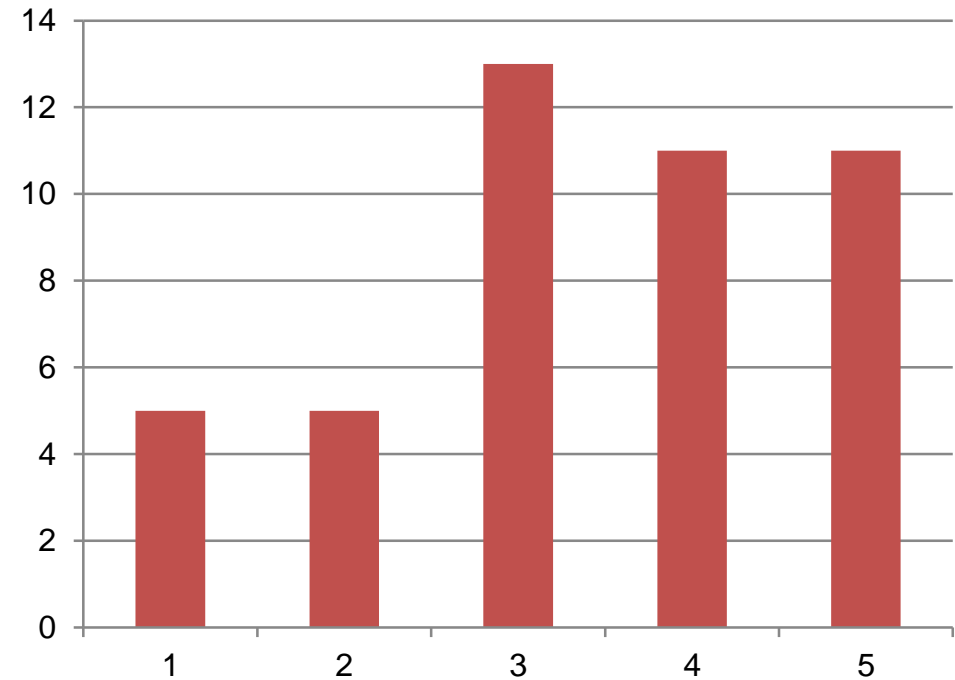
Обхват и оценка на качеството

Провеждате ли съвместни практики/стажове?

Само ~31% посочват активни съвместни практики/стажове.

Как се оценява качеството? (1–5)

Разпределението клони към „добро/много добро“, но има и незадоволителни случаи.

Какво да се подобри в практическата подготовка?

Синтез на предложенията

КОНКРЕТНИ СВОБОДНИ ОТГОВОРИ ОТ АНКЕТАТА

ВЪПРОС : КАКВИ ПРОМЕНИ БИХТЕ ПРЕДЛОЖИЛИ ОЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА ПРАКТИЧЕСКАТА ПОДГОТОВКА

- Повече часове в предприятия и реална работна среда.
- Менторски програми и гост-лектори от индустрията.
- По-ранно навлизане и по-малки групи за по-добър обхват.
- По-голяма ангажираност на работодателите под формата на менторски програми и ясно показана мотивация и желание да обучаваш млади хора
- Реални работни задачи, разрешаване на казуси. Яснота, че бизнеса трябва да има повече търпимост, без свръхочаквания.
- В училищата се работи по ДОС и учебни програми, създавани преди години. Често работодателите имат нереални очаквания към учениците и тяхната подготовка. В училище учениците получават базови умения, които университетите и бизнеса трябва да надградят.

Оборудване, учители и учебно съдържание

- Модерни лаборатории, софтуери и апаратура.
- Обучения и опресняване на практическите знания на преподавателите.
- Проектно-базирано и междупредметно обучение.
- По-тясно участие на фирмите в учебния процес.

Какво да се подобри в практическата подготовка?

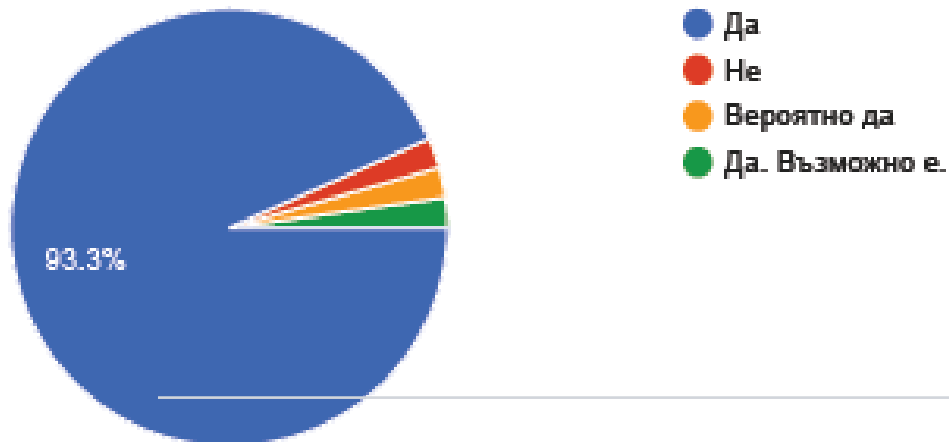
Синтез на предложенията

КОНКРЕТНИ СВОБОДНИ ОТГОВОРИ ОТ АНКЕТАТА

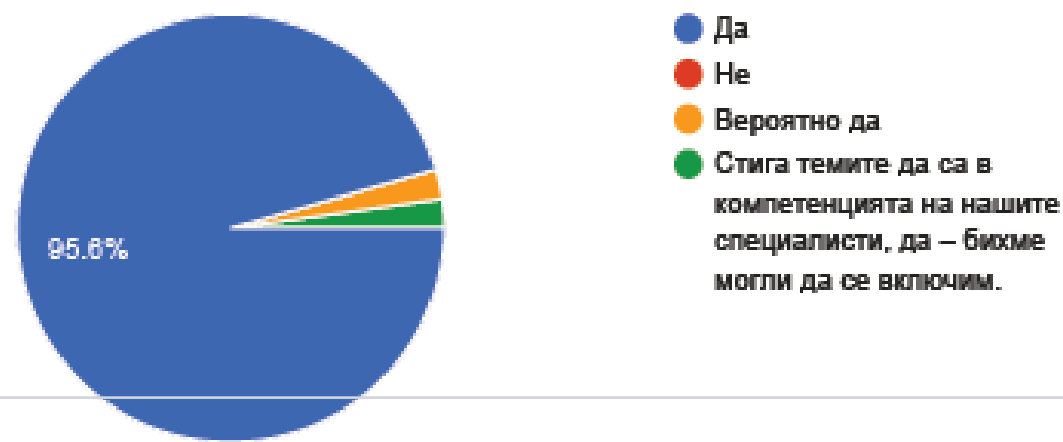
ВЪПРОС : КАКВИ ФОРМИ НА СЪТРУДНИЧЕСТВО МЕЖДУ ГИМНАЗИИ И ФИРМИ СМЯТАТЕ ЗА НАЙ-ЕФЕКТИВНИ?

- Съвместни проекти
- Клубове и лаборатории
- Дуално обучение
- Кратки специализирани обучения

ВЪПРОС : БИХТЕ ЛИ СЕ ВКЛЮЧИЛИ В СЪВМЕСТНИ ИНИЦИАТИВИ НА УНИВЕРСИТЕТИТЕ, ОРГАНИЗИРАНИ БИЗНЕСА /ПРАКТИЧЕСКИ ОБУЧЕНИЯ, АКАДЕМИИ, КАРИЕРНО ОРИЕНТИРАНЕ И ДР./?

ВЪПРОС : БИХТЕ ЛИ СЕ ВКЛЮЧИЛИ В ОБУЧЕНИЯ ЗА УЧИТЕЛИ ОРГАНИЗИРАНИ ОТ УНИВЕРСИТЕТИТЕ И БИЗНЕСА/ПРАКТИЧЕСКИ КАЗУСИ, НОВИ ТЕХНОЛОГИИ,, ПРОМЕНИ В ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО И ДР./

ОСНОВНИ ИЗВОДИ

Връзка с пазара на труда: Огромното мнозинство (82.2%) смята, че има ясна връзка между професионалното образование и бизнеса. Въпреки това съответствието на уменията се оценява предимно като „средно“ (задоволително/добро) .

Дефицит на умения: На завършващите най-вече липсват социални умения и спазване на правила (66.7%), следвани от практически умения (62.2%) и инициативност (55.6%).

Стажове и практики: Само 31.1% провеждат съвместни стажове с бизнеса в момента. Качеството им обаче се оценява по-скоро положително.

Бъдещи нужди - Зелени умения: Има силен консенсус за нуждата от обучение в управление на отпадъците, кръгова икономика и пестене на ресурси.

Препоръки за подобрене (отворени отговори)

Реална работна среда: Повече практически часове извън училищните работилници и в реални фирми

Модернизация: Актуализиране на учебните бази, лабораториите и софтуера спрямо индустриалните стандарти

Бизнес менторство: По-голяма ангажираност и търпимост от страна на работодателите чрез менторски програми
Най-ефективна форма на сътрудничество са съвместните проекти (88.9%), следвани от клубове/лаборатории и дуално обучение.
Има изключително висок интерес (над 93%-95%) за участие в съвместни инициативи с университети/бизнес и обучения за учители.

ПРИОРИТЕТИ

Създаване на нови и разнообразни възможности за привличане на обучаеми и форми за учене (вкл. дистанционни) през целия живот

Педагогическа правоспособност

Индивидуални следдипломни квалификации

Курсове

Над 40 краткосрочни и дългосрочни курсове и специализации

ЦЕНТЪР ЗА ПОВИШАВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯТА

Осигуряването на безопасни храни е ангажимент на цялото ни общество...

Food Safety culture

ВЪТРЕШНИ ОДИТОРИ НА СИСТЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО И БЕЗОПАСНОСТТА НА ХРАНИТЕ

семинар

ПРАКТИЧЕСКИ КУРС

Основни техники за temperirane на различни видове шоколадови маси. Формуване.

ПРАКТИЧЕСКИ ОБУЧИТЕЛИ:

Дария Русанова и Мария Парашкевова

УНИВЕРСИТЕТ ПО ХРАНИТЕЛНИ ТЕХНОЛОГИИ – ПЛОВДИВ
ДОКАЗАНИ В ТРАДИЦИИТЕ, ИНОВАТОРИ В БЪДЕЩЕТО!

ЕКСКЛУЗИВЕН

ОНЛАЙН КУРС БИОХАКИНГ И ХРАНЕНЕ ЗА ЗДРАВЕ И ДЪЛГОЛЕТИЕ

- Най-важното за концепцията Longevity
- Как биохакингът и здравословното хранене подкрепят енергия, позитивност и успех
- Селекция от диетични програми + суперхрани за форма, кондиция и самочувствие

с вкус на мед

ПРАКТИЧЕСКИ СЕМИНАР & ДЕГУСТАЦИЯ НА ПЧЕЛЕН МЕД

Изпълнение на Компонент 7

Отчетен период: 01.10.2025 – 31.12.2025

ВЪПРОСИ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

Готово ли е средното образование да приеме промените?

Необходима ли е подкрепа за повишаване на компетентностите в сферата на дигитализацията и зелените технологии във висшето образование?

Ясна е необходимостта от актуализиране на програмите спрямо съвременните технологии. Притеснителен е факта, че учениците срещат затруднения в анализа на данни, комуникацията и работа в екип.

